

MESTO NITRA

Materiál na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Predkladateľ:	Jozef Dvonč, primátor mesta Nitry
Číslo materiálu:	1477 /2018
Názov materiálu:	Návrh na udelenie Ceny mesta Nitry Anne Šmehilovej st. za dlhodobý prínos v oblasti sociálnej pomoci a vytvárania inkluzívneho prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím v meste Nitra
Spracovateľ:	o.z. EFFETA - Stredisko sv. Františka Saleského Dagmar Bojdová, vedúca odboru kultúry
Napísal:	Dagmar Bojdová, vedúca odboru kultúry
Prizvať:	-
Dátum rokovania MZ:	3.7. 2018
Dátum vyhotovenia:	18.6.2018
Návrh na uznesenie:	Mestské zastupiteľstvo v Nitre p r e r o k o v a l o Návrh na udelenie Ceny mesta Nitry Anne Šmehilovej st. za dlhodobý prínos v oblasti sociálnej pomoci a vytvárania inkluzívneho prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím v meste Nitra u d e ľ u j e Cenu mesta Nitry Anne Šmehilovej st. za dlhodobý prínos v oblasti sociálnej pomoci a vytvárania inkluzívneho prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím v meste Nitra u k l a d á vedúcemu odboru kultúry zabezpečiť akt udelenia Ceny mesta Nitry na slávnostnom zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Nitre
Podpis predkladateľa:	

Návrh na udelenie Ceny mesta Nitry
Anne Šmehilovej st.
za dlhodobý prínos v oblasti sociálnej pomoci a vytvárania inkluzívneho
prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím v meste Nitra

Anna Šmehilová (st.), zakladateľka a prezidentka občianskeho združenia EFFETA - Stredisko sv. Františka Saleského, so sídlom v meste Nitra s celoslovenskou pôsobnosťou, ktoré je jedinečné svojho druhu na celom Slovensku a jeho služby využívajú rodiny s deťmi s poruchou sluchu a v kombinácii s iným druhom zdravotného postihnutia z celého Slovenska. V činnosti tohto združenia sa snúbi pomoc sociálna ako aj podpora vo výchovno-vzdelávacom procese a tak predstavuje aktívne prepojenie rezortov sociálnych vecí a školstva, ktoré sú pre ucelenú starostlivosť o ľudí so zdravotným postihnutím nevyhnutné. Súčasne bola zakladateľkou a dlhé roky riaditeľkou Medzinárodného festivalu kultúry nepočujúcich sv. Františka Saleského v Nitre, najväčšieho festivalu kultúry vo východnej Európe a jedného z najvýznamnejších medzinárodných podujatí na Slovensku. Kultúra dokáže spájať a tak sa snažila prostredníctvom festivalu prepojiť a premostiť dva svety, svet nepočujúcich a svet počujúcich prostredníctvom kultúry a umenia, kde si rozumieme aj bez slov. Festival sa zrodil na prelome nového tisícročia v roku 2000 a pravidelne sa v Nitre realizoval zväčša každé dva roky do roku 2012.

Anna Šmehilová (st.) od svojho narodenia v Nitre ako dieťa nepočujúcich rodičov spoznávala životné osudy, jazyk a kultúru sluchovo postihnutých. Už od svojich piatich rokov sprevádzala a posunkovala svojim nepočujúcim rodičom pri riešení každodenných povinností a tak spolu s rodinou zakúšala život plný prekážok a údel života ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím. Neraz bola svedkom krívd a nespravodlivostí, ktoré so svojimi postihnutými rodičmi prežívala.

V roku 1972 absolvovala štúdium na Stavebnej škole v Nitre. Vydala sa a stala sa trojnásobnou mamou. Celý svoj život sa starala o svojich nepočujúcich rodičov, ktorých so svojou sestrou doopatrovali v domácej starostlivosti.

V roku 1994 sa popri svojich pracovných povinnostiach rozhodla dobrovoľne pomáhať komunite nepočujúcich v Nitre. Na vyznanie svojej nepočujúcej mamičky, že by rada spoznala Boha, ale kňazom nerozumie, započala pravidelné sprevádzanie a tlmočenie sv. omší pre nepočujúcich vo farnosti Klokočina a neskôr v kaplnke Diecéznej charity Nitra. Následne sa spojila so zakladateľmi Kresťanského centra nepočujúcich Slovenska (KCNS) a v roku 1996 sformalizovala svoju činnosť a spoluprácu, čím zriadila pobočku KCNS v meste Nitra v priestoroch bývalého Kláštora Františkánov v Hornom meste pod názvom "Kresťanské centrum nepočujúcich Slovenska, Stredisko sv. Františka Saleského". Vďaka jej laickému pôsobeniu sa v nitrianskom biskupstve začala systematická starostlivosť o nepočujúcich v oblasti duchovného života, ich prípravy na sviatosti, rozvoj posunkového jazyka v duchovnej oblasti, tlmočenie liturgie a slávenie sv. omší v posunkovom jazyku.

V roku 2000 založila Medzinárodný festival kultúry nepočujúcich sv. Františka Saleského v Nitre za aktívnej pomoci a spolupráci významných osobností mimo iných aj Adely Gáborovej, herečky Divadla Andreja Bagara v Nitre a Jozefa Urblíka, režiséra Televízneho klubu nepočujúcich vtedajšej Slovenskej televízie. Počas šiestich zrealizovaných ročníkov festivalu navštívili mesto Nitra tisícky nepočujúcich umelcov všetkých vekových kategórií z celej Európy. Nitra sa na ten čas stala mekkou kultúry a umenia nepočujúcich nielen na

Slovensku ale aj v Európe, kedy sa započala vďaka nej aj široká viacročná medzinárodná spolupráca kultúrnych a umeleckých inštitúcií, medzi ktorými nechýbala ani Effatha a radnica z holandského Zoetermeeru, partnerského mesta Nitra.

Keďže aktivity a činnosti pobočky KCNS Strediska sv. Františka Saleského v Nitre prerástli pôvodné duchovné pôsobenie a zameranie materského občianskeho združenia Kresťanského centra nepočujúcich Slovenska, tak sa Anna Šmehilová (st.) rozhodla vytvoriť samostatné občianske združenie, ktoré by sa okrem duchovného života nepočujúcich aktívne venovalo aj sociálnej pomoci, vzdelávaniu, kultúre a pracovnej oblasti pre ľudí so sluchovým postihnutím. Tak v roku 2001 založila samostatné občianske združenie EFFETA - Stredisko sv. Františka Saleského, ktoré funguje pod týmto názvom a je vedené Annou Šmehilovou (st.) doteraz. S pomocou finančných zdrojov mesta Nitra a ďalších slovenských a zahraničných donorov zrekonštruovala prenajaté pôvodné priestory podkrovia Kláštora Františkánov, ktoré boli v dezolátnom stave.

Súčasne v tomto období Anna Šmehilová (st.) založila chránenú dielňu EFFETA, v ktorej pracovali nepočujúci zamestnanci, ktorí sa nevedeli zamestnať na voľnom trhu práce, v oblasti tlačiarenských a kníhviazačských služieb. Vďaka nej získali pracovné zaradenie na desiatku rokov a následne sa im podarilo zamestnať na voľnom trhu práce.

Vzala si pod patronát dvoch nepočujúcich odchovancov z detského domova z Kremnice a v Nitre im poskytovala osobnú pomoc, podporu a starostlivosť, učila ich základné úkony v starostlivosti o domácnosť, pomohla im nájsť bývanie a zamestnanie, aby sa mohli rozbehnúť a začať žiť samostatne. Svojou celodennou starostlivosťou počas troch rokov sa jej podarilo osamostatniť dve nepočujúce siroty bez rodičov.

Taktiež v tomto období Anna Šmehilová (st.) zriadila vtedajšie detské integračné centrum, ktoré po zmene legislatívy transformovala na Súkromné centrum špeciálnopedagogického poradenstva EFFETA. Zámerom tohto centra bolo v tej dobe vytvoriť podmienky na integrované vzdelávanie detí s poruchou sluchu v nitrianskych školách, nakoľko bez tejto podpory museli nepočujúce deti od troch rokov odchádzať na internátne špeciálne školy do Bratislavy alebo Kremnice, kde žili dlhé dni a mnohé aj týždne bez svojich rodín, nakoľko im nitrianske školy v tej dobe nedokázali vytvoriť požadované podmienky v oblasti komunikácie v posunkovom jazyku. Mnohé z týchto detí osobne sprevádzala a tlmočila na základných, stredných a vysokých školách v Nitre. Rozbehla pretrvávajúcu spoluprácu o.z. EFFETA s Materskou školou na Štiavnickej ulici, s pôvodnou Základnou školou na Levicekej ulici, s jej pokračovateľom Základnou školou sv. Marka, s Gymnáziom sv. Cyrila a Metoda v Nitre, či so Spojenou školou na Slančíkovej ulici, ktoré navštevovali a navštevujú v Nitre nepočujúce deti a žiaci.

V rámci o.z. EFFETA zriadila a rozbehla mnohé sociálne služby určené pre osoby so sluchovým postihnutím. Sama sa odborne a aktívne podieľala a podieľa na poskytovaní špecializovaného sociálneho poradenstva pre osoby so sluchovým postihnutím. Založila Rehabilitačné stredisko EFFETA, ktorého hlavným zameraním je tvorba a rozvoj komunikačného kanála každého dieťaťa s poruchou sluchu individuálne. Rehabilitačné stredisko navštevujú rodiny s deťmi z celého Slovenska. Stalo sa tak unikátom v rámci poskytovania špecializovaných sociálnych služieb na Slovensku. Spustila a realizuje tlmočnickú službu v posunkovom jazyku a artikulačné tlmočenie. Absolvovala súdnoznalecké skúšky a dlhé roky pôsobila ako jeden z mála tlmočníkov na Slovensku aj ako súdny tlmočník - posunková reč.

Od roku 1996 zrealizovala a realizuje vzdelávanie a kurzy posunkového jazyka pre odbornú i laickú verejnosť. Aktívne pôsobila ako lektorka posunkového jazyka okrem iných aj pre Katedru sociálnej práce FSVaZ UKF v Nitre, Domov sociálnych služieb "SVETLO" Olichov, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre a Materskú školu na Štiavnickej v Nitre. V roku 2003 sa stala spoluautorkou prvého slovníka posunkov na Slovensku - Základy posunkového jazyka Nitrianskeho regiónu. Následne v roku 2005 sa stala spoluautorkou ďalšieho slovníka posunkov - Základy posunkového jazyka Nitrianskeho regiónu II.

V rokoch 2010 až 2012 sa aktívne zasadila pri spolupráci iniciovania sprístupnenia tiesňového volania 112 pre nepočujúcich na Slovensku, kde odborne konzultovala a zdieľala svoje skúsenosti a znalosti v komunikácii s nepočujúcimi so zástupcami Ministerstva vnútra SR.

Anna Šmehilová (st.) sa svojim celoživotným aktívnym pôsobením významným spôsobom prispela k rozvoju v oblasti sociálnej pomoci a vytvárania inkluzívneho prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím v meste Nitra a na Slovensku, čím prispela k vybudovaniu siete komplexnej starostlivosti o ľudí so sluchovým postihnutím a o ich rodiny v meste Nitra a k zviditeľneniu mesta Nitry doma i v zahraničí.

Dôvodová správa

Návrh na udelenie Ceny mesta Nitry Anne Šmehilovej st. predkladá primátor mesta Nitry v súlade so Všeobecne záväzným nariadením č. 1/1998 o udeľovaní ocenení mesta Nitry v znení neskorších zmien a dodatkov.

Návrhom sa v zmysle čl. 5, ods.1 Všeobecne záväzného nariadenia č.1/1998 o udeľovaní ocenení mesta Nitry v znení neskorších zmien a dodatkov zaoberala na svojom rokovaní dňa 23.5.2018 komisia MZ v Nitre pre kultúru, cestovný ruch a zahraničné vzťahy. Uznesením č.21/2018 odporučila udeliť Cenu primátora mesta Nitry Anne Šmehilovej st. za dlhodobý prínos v oblasti sociálnej pomoci a vytvárania inkluzívneho prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím v meste Nitra.

Mestská rada v Nitre predložený návrh prerokovala na svojom zasadnutí dňa 18.6.2018 a odporučila Mestskému zastupiteľstvu udeliť Cenu mesta Nitry Anne Šmehilovej st. za dlhodobý prínos v oblasti sociálnej pomoci a vytvárania inkluzívneho prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím v meste Nitra.